

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Miroslavy Kašpírkové a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobce: T.A.**, bytem ..., zastoupeného Mgr. Petrem Fučíkem, advokátem, se sídlem Purkyňova 74/2, 110 00 Praha 1, proti **žalované: Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**, se sídlem Orlická 4/2020, 130 00 Praha 3, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 1. 2016, sp. zn. S-SP-VZP-15-00400587-C8BF, agendové číslo RO/4049+4050/15/Va,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á.

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 6.1.2016, sp. zn. S-SP-VZP-15-00400587-C8BF, agendové číslo RO/4049+4050/15/Va (*dále jen „napadené rozhodnutí“*), kterým bylo pod výrokem I. zamítnuto odvolání žalobce a potvrzena rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, Regionální pobočky Plzeň, pobočky pro Jihočeský, Karlovarský a Plzeňský kraj (*dále jen „prvostupňový správní orgán“*), platební výměry ze dne 20.11.2015, č. 4840001461 a č. 2840011018 (*dále jen „platební výměry“*), kterými byla žalobci uložena na základě vyúčtování plateb pojistného za období od 1.1.2006 do 6.2.2015 povinnost uhradit dlužné pojistné a penále podle zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o pojistném na zdravotní pojištění“*). Výrokem II. napadeného rozhodnutí bylo rozhodnuto o žádosti žalobce ze dne 23.11.2015 o odstranění tvrdosti a penále bylo sníženo z částky 225.136,- Kč na částku 50.000,- Kč. Žalobce navrhoval zrušení i obou platebních výměrů.

II. Důvody žaloby

A. Skutkový stav

Žalobce je vlastníkem, resp. spoluvlastníkem, ochranných známek zapsaných v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví České republiky. V minulosti uzavřel licenční smlouvy, na jejichž základě poskytl třetím osobám oprávnění k výkonu práv z držení těchto ochranných známek, za což je mu vyplácena odměna v podobě licenčních poplatků. Vedle toho žalobce získává příjmy z provozování živnosti a příjmy z pronájmu nemovitostí nezahrnutých do obchodního majetku.

Na konci července 2014 obdržel žalobce přípis žalované ze dne 9.7.2014, dle kterého byly na základě spolupráce žalované s Generálním finančním ředitelstvím zjištěny rozpory mezi údaji, které o samostatné výdělečné činnosti žalobce, konkrétně o jeho příjmech z této činnosti, evidují finanční úřady a týmiž údaji evidovanými v registru pojištěnců žalované. Žalobce byl vyzván k vysvětlení rozporů a byl upozorněn, že pokud se situaci vyjasnit nepodaří, bude žalovaná vycházet z údajů o příjmech poskytnutých finančními úřady, což může mít za následek vznik nedoplatku na pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

Žalobce reagoval dopisem ze dne 1.9.2014, v němž popsal svou situaci, tedy že v předmětném období měl jako fyzická osoba jednak příjmy ze živnosti a dále příjmy z poskytnutí práv plynoucích z držení ochranných známek. V dokumentech pro finanční úřady žalobce uvedl příjmy veškeré, pro účely výpočtu pojistného na veřejné zdravotní pojištění však byly do přehledů zahrnuty pouze příjmy z provozování živnosti, když dle přesvědčení žalobce se z příjmů plynoucích z licenčních smluv pojistné nevyměruje a je tudíž zcela bezpředmětné je v této souvislosti uvádět.

Žalovaná v přípisu ze dne 19.9.2014 vyjádřila svůj nesouhlas s názorem žalobce a odprezentovala vlastní stanovisko, jehož podstata je následující:

a) Pokud má osoba příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a nevykonává mimo to žádnou samostatnou výdělečnou činnost, není pro účely zdravotního pojištění podřaditelná pod pojem osoby samostatně výdělečně činné, jak jej vymezuje § 5 písm. b) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o zdravotním pojištění“*) a pojistné z příjmů za užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví neodvádí.

b) Pokud má osoba příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a vedle toho vykonává nějakou samostatnou výdělečnou činnost, lze ji zařadit pod pojem osoby samostatně výdělečně činné ve smyslu citovaného ustanovení a dle § 3 zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění ve spojení s § 7 odst. 2) písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o daních z příjmů“*) je povinna pojistné z příjmů za užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví odvádět.

S tímto výkladem příslušné právní úpravy se žalobce odmítl ztotožnit a dne 14.10.2014 odeslal žalované sdělení se žádostí o přehodnocení stanoviska, které žalovaná nevyhověla (dopis ze dne 5.11.2014). V lednu 2015 bylo žalobci doručeno aktualizované vyúčtování pojistného za období let 2009 – 2015, při jehož výpočtu žalovaná vycházela z veškerých příjmů žalobce za dané období, tedy i z příjmů z licenčních poplatků. Byl zde vyčíslen nedoplatek na pojistném ve výši 403.409,- Kč a penále ve výši 239.316,- Kč. Proti vyúčtování podal žalobce námitky a podrobně vysvětlil důvody, pro které považuje stanovisko žalované za chybné. Žalovaná v únoru 2015 žalobci oznámila zahájení správního

řízení ve věci porušení povinnosti stanovené v § 3a, §15 a §18 zákona o pojistném na zdravotní pojištění. Žalobce reagoval vyjádřením ze dne 3.3.2015. Žalovaná dne 24.3.2015 vydala platební výměry, kterými žalobci uložila uhradit dlužné pojistné v částce 396.948,- Kč a penále ve výši 245.137,- Kč. Na základě žalobcova odvolání bylo řízení 24.6.2015 přerušeno a žalobce byl vyzván k upřesnění příjmů ze závislé činnosti za r. 2009, když jedna z odvolacích námitek směřovala proti nesprávnému způsobu výpočtu dlužného pojistného za tento rok z důvodu překročení maximálního vyměřovacího základu. Po doložení potřebných údajů žalovaná napadené platební výměry zrušila a věc vrátila k novému projednání a rozhodnutí, právě s ohledem na námitku týkající se chybného výpočtu pojistného za r. 2009.

Nové platební výměry č. 2840011018 a č. 4840001461 (touto žalobou napadené) byly vydány dne 20.11.2015 a žalobce jimi byl zavázán k úhradě dlužného pojistného ve výši 373.363,- Kč a penále ve výši 225.136,- Kč. Odvolání proti těmto platebním výměrům podané 23.11.2015 bylo žalovanou zamítnuto a platební výměry potvrzeny.

B. Právní důvody nezákonnosti rozhodnutí

Dle žalobce žalovaná nesprávně aplikovala příslušné právní předpisy. Zásadní vadou výkladu žalované je, že staví jednotlivé majitele práv k předmětům průmyslového vlastnictví (práv k ochranným známkám) do rozdílné pozice, a to pouze s ohledem na skutečnost, z jakého zdroje jim plynou ostatní příjmy. Jedná se o výklad, který vede k nepřijatelné nerovnosti mezi různými skupinami plátců pojistného. Z tohoto důvodu je tento výklad rozporný s čl. 1 Listiny základních práv a svobod (*dále jen „Listina“*) garantujícím rovnost obecně a s čl. 3 odst. 1 Listiny, který říká, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Ústavní soud se již v minulosti zabýval otázkou přípustné a nepřipustné diskriminace a dovedl, že vrchnostensky založená nerovnost je přípustná pouze za předpokladu, že ji lze odůvodnit na základě ústavně akceptovaných hledisek. O takový případ se přitom nejedná tehdy, pokud je tato založena na libovůli (nerovnost neakcesorická) nebo je jejím důsledkem porušení některého ze základních práv a svobod (nerovnost akcesorická) – (srov. nález ze dne 4.6.1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/96; nález ze dne 25.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01; nález sp. zn. Pl. ÚS 7/03, nebo nález ze dne 15.5.2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11). Dále se bude o nepřipustnou diskriminaci jednat vždy tehdy, pokud je s různými subjekty, které se nacházejí ve stejné nebo srovnatelné situaci, zacházeno rozdílným způsobem, aniž by existovaly objektivní a rozumné důvody pro uplatněný rozdílný přístup (srov. nález ze dne 21.1.2003, sp. zn. Pl. ÚS 15/02).

Dle žalobce je ve světle uvedeného nerovnost mezi jednotlivými plátcí pojistného, založená ústavně nekonformním výkladem právních předpisů, který aplikuje žalovaná, zcela nepřipustná, a to jednak z toho důvodu, že v jejím důsledku dochází k zásadnímu porušení základního práva zakotveného v čl. 11 Listiny, tj. práva vlastnit majetek (majetková sféra osob majících příjmy z poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví vykonávajících nějakou samostatnou výdělečnou činnost je podstatně více zasažena oproti týmž osobám, které takovou činnost nevykonávají), ale rovněž proto, že jí není sledován žádný legitimní cíl, který by ji ospravedlnil. Taková diskriminace nemůže v demokratickém právním státě obstát. Přitom žalobce opakovaně podotýká, že ústavně konformní výklad příslušné právní úpravy je

k dispozici. Jeho základem je, že u všech osob, bez ohledu na to, zda vykonávají samostatnou výdělečnou činnost nebo ne, se musí pohlížet k příjmům plynoucím z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví stejným způsobem, a to izolovaně od příjmů ostatních.

Následně je třeba si klást otázku, zda se tyto osoby právě tím, že poskytly licenci k předmětům práva průmyslového vlastnictví a získávají odpovídající odměnu ve formě licenčních poplatků, staly osobami samostatně výdělečně činnými ve smyslu ust. § 5 písm. b) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (*dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“*). Pokud si odpovíme kladně, vznikne všem těmto osobám bez rozdílu povinnost odvádět z licenčních poplatků pojistné, pokud nikoli, nevznikne tato povinnost žádná z nich. Pouze tímto způsobem lze předejít absurdním situacím, které by mohly nastat, např. aby v momentě, kdy předmět průmyslového vlastnictví spoluvlastní více osob, by pojistné z licenčních poplatků odváděly pouze některé z nich (protože jsou z jiného důvodu zařaditelné pod kategorii osob samostatně výdělečně činných) a jiné ne (protože jsou např. zaměstnanci).

Tato situace přitom nastává i v předmětné věci, když žalobce některé ochranné známky spoluvlastní s osobami, jimž povinnost k odvodu pojistného z licenčních poplatků dle výkladu žalované nevzniká. Pokud jde poté o samotné zhodnocení toho, zda osoby mající příjmy z licenčních poplatků spadají s ohledem na tyto příjmy pod kategorii osob samostatně výdělečně činných dle § 5 písm. b) zákona o veřejném zdravotním pojištění, panuje obecná shoda na tom, že nikoli, což ostatně nerozporuje ani žalovaná. Lze tedy dospět k závěru, že by žádná z těchto osob neměla vzniknout povinnost k odvodu pojistného z licenčních poplatků, tzn. ani žalobci v posuzovaném případě.

Pro úplnost žalobce podotkl, že za situace, kdy ustanovení právního předpisu umožňuje dvě různé interpretace, přičemž jedna je v souladu s ústavním pořádkem a druhá je s ním v rozporu, je nutno zvolit výklad ústavně souladný (srov. nález Ústavního soudu ze dne 26.3.1996, sp. zn. Pl. ÚS 48/95).

Žalobce dále zdůraznil, že samotné předpisy o zdravotním pojištění povinnost odvodu pojistného z příjmů plynoucích z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví nikde nenormují. Žalovaná tuto povinnost dovozuje z § 7 zákona o daních z příjmů, na který odkazuje zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění v § 3a v poznámce pod čarou!! Ústavní soud zastává dlouhodobě názor, že poznámky pod čarou či vysvětlivky nejsou normativní, resp. závaznou součástí pravidla chování (např. nálezy zveřejněné ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. 1, č. 25, sv. 4, č. 83, sv. 6, č. 105-109). Proto stejně jako jiné části právního předpisu, jejichž posláním je zlepšit přehlednost předpisu a orientaci v právním řádu (nadpis právního předpisu, označení částí, hlav, dílů, oddílů, paragrafů), jsou i poznámky pod čarou pouhou legislativní pomůckou, která nemůže být závazným pravidlem pro výklad právního předpisu a stanovení pravidel chování (nález Ústavního soudu ze dne 30.11.1999, sp. zn. II. ÚS 485/98). S ohledem na tyto skutečnosti v tehdy řešené věci Ústavní soud dovodil, že pokud vzniknou při výkladu určitého ustanovení právního předpisu nejasnosti, je nutno vždy zvolit výklad ve prospěch nositele základních práv a svobod a nikoli ve prospěch státu, byť by poznámka pod čarou nasvědčovala více variantě druhé. Opačný postup by vedl k porušení základní zásady vztahu státu a jednotlivce, jak je zakotvena v čl. 1 Listiny. Za takové situace proto není možné, aby pouhá legislativní pomůcka (poznámka pod čarou) odůvodnila výklad právních předpisů výhodný pro stát, avšak v neprospěch nositele základních práv a svobod.

Žalobce na podporu svých tvrzení doplnil, že dne 2.3.2015 vznesl dotaz vůči jiné zdravotní pojišťovně (OZP) se žádostí o posouzení své situace. Zasláná odpověď jednoznačně podporuje správnost žalobcova právního názoru, když v ní bylo přímo sděleno, že se pojistné z příjmů z pronájmu nemovitostí ani licenčních poplatků, které nejsou předmětem podnikatelské činnosti, nehradí.

Žalobce proto uzavřel, že byl s ohledem na uvedené napadeným rozhodnutím a jemu předcházejícími platebními výměry přímo zkrácen na svých právech. Navrhoval proto zrušení napadeného rozhodnutí i obou platebních výměrů.

III. Vyjádření žalované k žalobě

Žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby. Setrvala na svém názoru, že v případě osob samostatně výdělečně činných se do vyměřovacího základu pro odvod zdravotního pojištění zahrnují všechny příjmy ze samostatné výdělečné činnosti. Příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví jsou považovány za příjmy ze samostatné výdělečné činnosti.

Žalobce je podle § 5 zákona o veřejném zdravotním pojištění považován za osobu samostatně výdělečně činnou. Jako osoba samostatně výdělečně činná byl u VZP ČR evidován od 1.1.1993 a pravidelně odevzdával každý rok Přehledy o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné. Podkladem pro výpočet vyměřovacího základu pro odvod zdravotního pojištění jsou u osoby samostatně výdělečně činné všechny příjmy, které jako osoba samostatně výdělečně činná danila dle § 7 zákona o daních z příjmů. Podle § 7 odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů se za příjem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů podle § 6 citovaného zákona, považuje příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv, včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem. Z údajů, které žalované poskytl Finanční úřad v Českých Budějovicích, byl zjištěn rozpor v příjmech a výdajích za zdaňovací období 2009 až 2012, které žalobce danil dle § 7 zákona o daních z příjmů a v příjmech a výdajích uvedených v Přehledech o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti, které byly podány na Regionální pobočku Plzeň za uvedené roky. Tento rozdíl byl žalobci doměřen.

Podle § 3a zákona o pojistném na zdravotní pojištění je od roku 2006 vyměřovacím základem u osoby samostatně výdělečně činné 50 % příjmu ze samostatné výdělečné činnosti podle § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů, po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Žalovaná při stanovení vyměřovacích základů za uvedené roky 2009 až 2012 vycházela ze všech příjmů, které žalobce danil podle § 7 zákona o daních z příjmů.

Žalovaná trvala na svém stanovisku, že žalobce jako osoba samostatně výdělečně činná měl povinnost odvádět pojistné na veřejné zdravotní pojištění z celkové částky příjmů, tj. nejen z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti [§ 7 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů], ale i z příjmů z užití práv z průmyslového vlastnictví [§ 7 odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů].

Žalovaná je při stanovení povinnosti hradit zdravotní pojištění plátcům pojistného povinna postupovat v souladu s příslušnými právními předpisy, a to i v tom případě, jak uvádí žalobce, kdy staví jednotlivé majitele práv k ochranným známkám do rozdílné pozice, a to až do doby, než bude provedena legislativní úprava právního předpisu. Žalovaná postupovala v souladu se zákony z oblasti zdravotního pojištění, kterými jsou zákon o veřejném zdravotním pojištění a zákon o pojistném na zdravotní pojištění, a v souladu se zákonem o daních z příjmů.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Z čeho soud vycházel

Při přezkoumání napadeného rozhodnutí soud vycházel podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (*dále jen „s.ř.s.“*) ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, podle § 75 odst. 2 s.ř.s. přezkoumal napadený výrok rozhodnutí v mezích žalobou včas uplatněných žalobních bodů, neshledal při tom vady podle § 76 odst. 2 s.ř.s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Žaloba není důvodná.

Právní hodnocení

Žalobcovy příjmy, jak uvedl i v žalobě, plynuly v kontrolovaném období z provozování živnosti, z licenčních poplatků placených mu na základě uzavřených licenčních smluv jako vlastníku, resp. spoluvlastníku, ochranných známek zapsaných v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví České republiky a z pronájmu nemovitostí nezahrnutých do obchodního majetku.

Žalobce nesouhlasil se závěrem prvostupňového správního orgánu, resp. žalovaného, že má jako osoba samostatně výdělečně činná odvádět zálohy na zdravotní pojištění z vyměřovacího základu vypočteného z veškerých jeho příjmů ze samostatné výdělečné činnosti, kterými byly příjmy z živnosti a příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví.

Nejprve se soud zabýval námitkou žalobce, že samotné předpisy o zdravotním pojištění povinnost odvodu pojistného z příjmů plynoucích z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví nikde nenormují. Tato argumentace není správná.

Při posouzení této námítky je nutno vycházet ze zákona o zdravotním pojištění, který dle § 1 písm. a) upravuje „*veřejné zdravotní pojištění (dále jen „zdravotní pojištění“)*“. Podle § 2 odst. 1 písm. a) tohoto zákona „*jsou zdravotně pojištěny osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky.*“ Podle § 4 písm. a) jsou „*plátcí pojistného zdravotního pojištění (dále jen „plátcí pojistného“)*“ pojištěnci uvedení v § 5. “

Podle § 5 písm. b) zákona o veřejném zdravotním pojištění: „*Pojištěnec je plátcem pojistného, pokud je osobou samostatně výdělečně činnou. Za osoby samostatně výdělečně činné se pro účely zdravotního pojištění považují:*

- 1. osoby podnikající v zemědělství;*
- 2. osoby provozující živnost;*

3. osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů;
4. osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů, s výjimkou činnosti, z níž jsou příjmy podle zvláštního právního předpisu samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně;
5. společníci veřejných obchodních společností a komplementáři komanditních společností;
6. osoby vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů;
7. osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, pokud tato činnost není považována za zaměstnání podle písmene a) a mandátní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti,
8. spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ně rozdělovat příjmy dosažené výkonem spolupráce a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.“

V důvodové zprávě k § 5 zákona o veřejném zdravotním pojištění je uvedeno: „Pokud jde o definování osob samostatně výdělečně činných, patří do této skupiny takové osoby, které jsou považovány za osoby samostatně výdělečně činné podle zákona o daních z příjmů.“

Podle obsahu správního spisu a obsahu žaloby není pochyb, že má žalobce trvalý pobyt na území České republiky. Je plátcem pojistného jako osoba samostatně výdělečně činná. V kontrolovaném období byl proto žalobce správně veden v registru pojištěnců jako osoba samostatně výdělečně činná provozující živnost, a to podle § 5 písm. b) bod 2. zákona o zdravotním pojištění.

Pojistné na zdravotní pojištění je upraveno v zákoně o pojistném na zdravotní pojištění, který dle § 1 upravuje krom jiného „výši pojistného na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „pojistné“), penále a způsob jejich placení“. Podle § 2 odst. 1 tohoto zákona: „Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období.“ Uvedené ustanovení dopadá na všechny plátce pojistného, jak jsou vyjmenováni v tomto zákoně. Vyměřovací základ je pro jednotlivé plátce pojistného upraven samostatně, a to v § 3 pro zaměstnance, v § 3a pro osoby samostatně výdělečně činné, v § 3b u osob bez zdanitelných příjmů, v § 3c u osob, za které hradí pojistné stát. Z obsahu uvedených ustanovení je zřejmé, že zákonodárce stanovil výpočet vyměřovacího základu u všech těchto plátců pojistného odlišně.

V případě žalobce jako osoby samostatně výdělečně činné bylo nutno stanovit vyměřovací základ podle § 3a odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, kde je stanoveno: „Vyměřovacím základem u osoby samostatně výdělečně činné je ... od roku 2006 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení“. Vyměřovacím základem pro žalobce tedy byly příjmy z podnikání (ze živnosti) a dále příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti. Je-li u tohoto ustanovení u textu „příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti“ uveden odkaz na poznámku pod čarou 17), ve které je uvedeno „§ 7 odst. 1 a 2 zákona ČNR č. 586/1992 Sb.“, pak je soudu z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu známo, že poznámky pod čarou sice nemají normativní charakter, mohou však sloužit jako určité vodítko při interpretaci právní normy (viz např. rozsudek NSS ze dne z 1.6.2010, čj. 5As 64/2008-155, www.nssoud.cz). Správní orgány proto v daném případě při výkladu tohoto ustanovení vycházely správně ze zákona o daních z příjmů, od kterého se zcela logicky, bez ohledu na poznámku pod čarou, odvíjí výše vyměřovacího základu plátců pojistného.

V zákoně o daních z příjmů je definován předmět daně z příjmů fyzických osob. V případě žalobce jako osoby samostatně výdělečně činné bylo nutno aplikovat ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) tohoto zákona, podle něhož: „*Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7).*“ Uvedené ustanovení je koncipováno obdobně jako ustanovení § 3a odst. 1 zákona o pojistném na zdravotní pojištění. I z toho je nutno dovodit vzájemnou provázanost dané právní úpravy.

Co je příjmem z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti je stanoveno v § 7 zákona o daních z příjmů. Žalobcovy příjmy z podnikání bylo nutno posoudit podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů: „*Příjmy z podnikání jsou příjmy ze živnosti.*“ Zákonodárce však v tomto ustanovení výslovně definoval vedle příjmu z podnikání také příjem z jiné samostatné výdělečné činnosti, a to v § 7 odst. 2 písm. a), kde je stanoveno: „*Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6 (příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky), jsou příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem.*“

Žalobce byl zcela správně s ohledem na zdroj svých příjmů z živnosti považován správnými orgány podle § 5 zákona o zdravotním pojištění za osobu samostatně výdělečně činnou. Podkladem pro výpočet vyměřovacího základu pro odvod zdravotního pojištění proto byly v souladu s § 7 zákona o daních z příjmů příjmy z podnikání, ze živnosti, a rovněž příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, definované v § 7 odst. 2 písm. a) jako „*příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví*“. Žalobce, plátce pojistného podle zákona o zdravotním pojištění, měl proto povinnost odvádět zálohy na zdravotní pojištění jako osoba samostatně výdělečně činná ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období, přičemž vyměřovací základ byl povinen vypočítat, co by osoba samostatně výdělečně činná, z vyměřovacího základu vypočteného podle § 3a odst. 1 zákona o pojistném na zdravotní pojištění, tj. 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení.

Správní orgány obou stupňů postupovaly zcela správně podle uvedených zákonných ustanovení, proto není důvodnou námitka, že nesprávně aplikovaly příslušné právní předpisy. Správnou není ani argumentace žalobce, který spatřuje za zásadní vadu výkladu žalované, že staví jednotlivé majitele práv k předmětům průmyslového vlastnictví (práv k ochranným známkám) do rozdílné pozice, a to pouze s ohledem na skutečnost, z jakého zdroje jim plynou ostatní příjmy. K tomu soud uvádí, že žalovaná posuzovala správnost stanovení vyměřovacího základu pro výpočet pojistného podle platné právní úpravy, jak je výše uvedeno. S výkladem dané právní úpravy učiněné žalovanou se soud ztotožňuje.

Důvodnou není námitka, že se jedná o výklad, který vede k nepřijatelné nerovnosti mezi různými skupinami plátců pojistného a proto o výklad rozporný s čl. 1 Listiny garantujícím rovnost obecně a s čl. 3 odst. 1 Listiny, který říká, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

Nedůvodnou je tato námitka s odkazem na nález Ústavního soudu zmíněný žalobcem v žalobě, a to na nález ze dne 21.1.2003, sp. zn. Pl.ÚS 15/02, uveřejněný pod č. 40/2003 Sb. a

dostupný na <http://nalus.usoud.cz>, kterým Ústavní soud řešil otázku tzv. stavovské invalidity a důchody (zvýhodnění hornických profesí). Plénium Ústavního soudu zamítlo v řízení o zrušení zákonů a jiných právních předpisů návrh Krajského soudu v Brně na zrušení § 78 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, jehož předmětem bylo odejmutí invalidního důchodu uživateli plného invalidního důchodu za podmínek v tomto ustanovení uvedených. Analytická právní věta tohoto nálezu Ústavního soudu zní: „*Princip rovnosti je v rovině pozitivního práva garantován zákazem diskriminace. Rovnost jako taková je kategorií procházející vývojem, tudíž se nejedná o kategorii neměnnou.*

Zásada rovnosti je zásadou relativní, jež vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů. Jakékoliv právní rozlišování v přístupu k určitým právům nesmí být projevem libovůle zákonodárce. Článek 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listiny“) obsahující tuto zásadu nelze vykládat izolovaně, ale vždy v souladu s články 2 až 4 Listiny, tedy pojímat je jako jediný celek. Z toho plyne, že základní chráněné hodnoty vyjmenované v článku 3 Listiny nekoncepoval ústavodárce jako absolutní.

Zvýhodněné zacházení není v rozporu s principem rovnosti, pokud jeho uplatnění opravdu směřuje k odstranění faktické diskriminaci mezi subjekty, které se nacházejí ve stejné nebo srovnatelné situaci. Musí zde vždy být objektivní a rozumné důvody pro takto uplatňovaný rozdílný přístup. Především v oblasti práv hospodářských, sociálních, kulturních a menšinových, v nichž je stát v podstatě povinován aktivně zasahovat, aby odstranil případné nerovnosti mezi různými skupinami složitě rozvrstvené společnosti, disponuje zákonodárce mnohem větším prostorem pro uplatnění své představy, zda takové preferenční zacházení zakotví. Je však povinen přitom dbát o to, aby takto zvýhodňující přístup byl založen nejen na výše zmíněných objektivních a rozumných důvodech, resp. legitimním cíli zákonodárce, ale aby taktéž existoval mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení vztah přiměřenosti.“

K tomu soud doplňuje, že vyměřovací základ, jak již bylo uvedeno, je zákonem o pojistném na zdravotní pojištění upraven odlišně pro jednotlivé skupiny plátců pojistného. Z toho nelze usuzovat na nerovnost mezi různými skupinami plátců pojistného.

Závěr

Žalobu soud shledal nedůvodnou, proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

V. Náklady řízení

Náhradu nákladů řízení soud žádnému z účastníků podle § 60 odst. 1 s.ř.s. nepřiznal, protože žalobce ve věci úspěch neměl a žalované v souvislosti s řízením náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

V Plzni dne 28. června 2018

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu